

Отже, якщо керівництво підприємства має потребу в додатковій економічній інформації, яка не продукується системою бухгалтерського обліку, воно правочинне самостійно на власний розсуд створювати таку інформаційну систему і давати їй будь-яку назву: «внутрішньогосподарський облік», «управлінський облік», «контролінг» тощо. Ця інформаційна система може функціонувати як в межах загальної системи бухгалтерського обліку, так і окремо від неї. Зокрема, наприклад, на американських підприємствах управлінський облік є функцією бухгалтерії, а в німецьких – його, як правило, реалізує служба контролінгу.

Отже, можемо дійти висновку, що зміст предмету бухгалтерського обліку в різних країнах може різнитись, що передусім є наслідком відмінностей у законодавстві, традиціях, а на мікрорівні – унаслідок відмінностей у масштабах та виду діяльності підприємств, їх філософії управління та стратегії.

Висновки з проведеного дослідження. Сучасний розвиток соціально-економічних відносин вимагає адекватних змін у бухгалтерському обліку. Бухгалтерський облік в системі управління підприємством відіграє одну з ключових функцій, а тому потребує удосконалення та подальшого розвитку сутності економічної категорії «бухгалтерський облік», його видів, предмета та методу, які відповідатимуть сучасним вимогам часу.

Зазначене обумовлено тим, що в сучасній епосі розвитку постіндустріальної економіки радикальніше всього змінюється парадигма найбільш традиційної з інформаційних систем – система бухгалтерського обліку. Водночас першоосновою змін вітчизняної системи бухгалтерського обліку має стати як чин-

ник світової стандартизації звітності, так і потреба в зростанні ролі бухгалтерського обліку в управлінській діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бачинський В.І. Проблеми структури інформаційної системи господарського обліку та шляхи їх вирішення / В.І. Бачинський, В.С. Загорський // Вісник Львівської комерційної академії. – Львів : Львівська комерційна академія, 2004. – С. 9-15. – (Серія: Економічна).
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Міфологія / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2003. – Ч. 2. – 524 с.
3. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : [монографія] / С.Ф. Голов. – К. : МІМ; Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
4. Малюга Н.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методичні основи / Н.М. Малюга. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 84 с.
5. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія і методологія, перспективи розвитку : [монографія] / Н.М. Малюга. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – 548 с.
6. Палий В.Ф. Актуальные вопросы теории бухгалтерского учета / В.Ф. Палий // Бухгалтерский учет. – 2005. – № 3. – С. 45-48.
7. Петрук М.О. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку / О.М. Петрук. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – 420 с.
8. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Економічна думка, 1999. – 422 с.
9. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
10. Сопко В.В. Бухгалтерський облік. Основи теорії та концептуальні засади побудови: навч.-метод. посіб. / В.В. Сопко, О.В. Сопко. – К. : Знання, 2002. – 231 с.
11. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т. Стюарт // Новая постиндустриальная волна на Западе. [Антология] / Под ред. В. Л. Инноземцева. – М. : Academia, 1999. – С. 372-400.

УДК 657:331.3

Качмар О.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і аудиту
Відокремленого підрозділу*

*Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»*

ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Стаття присвячена дослідженню проблем формування та розвитку професії бухгалтера в сучасних умовах. Визначено особливості бухгалтерської професії та розкрито зміст основних етапів її становлення. Систематизовано основні вимоги до сучасного бухгалтера та проаналізовано вплив інституційного середовища на професію бухгалтера.

Ключові слова: бухгалтер, професія, бухгалтерський облік, ринок праці, професійний бухгалтер, сучасні умови, інституційне середовище.

Качмар О.В. ПРОФЕССИЯ БУХГАЛТЕРА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Статья посвящена исследованию проблем формирования и развития профессии бухгалтера в современных условиях. Определены особенности бухгалтерской профессии и раскрыто содержание основных этапов ее становления. Систематизированы основные требования к современному бухгалтеру и проанализировано влияние институциональной среды на профессию бухгалтера.

Ключевые слова: бухгалтер, профессия, бухгалтерский учет, рынок труда, профессиональный бухгалтер, современные условия, институциональная среда.

Kachmar O.V. ACCOUNTING PROFESSION IN MODERN CIRCUMSTANCES

This article is devoted to the problems of the formation and development of the accountancy profession in today's environment. Here defined the features of the profession and revealed the content of the main stages of its formation. Systematized the basic requirements for a modern accountant and the influence of the institutional environment on the accounting profession.

Keywords: accountant, a profession, accounting, labor market, professional accountant, current conditions, the institutional environment.

Постановка проблеми. Будь-який вид підприємницької діяльності потребує грамотних фахівців з бухгалтерського обліку. Професія бухгалтера – одна з найдавніших і одна з найпоширеніших серед економічних професій. Бухгалтери відіграють життєво важливу роль в наданні доказової і правильної інформації, необхідної для прийняття рішень щодо постачання засобів виробництва, найму кадрів і використання ресурсів, від чого залежить ефективність діяльності підприємства. Представники цієї професії відповідальні за складання звітності, її оформлення відповідно до встановленого порядку для передачі у відповідні органи, здачі в архів. При цьому кваліфікований бухгалтер, крім безпосереднього ведення бухгалтерського обліку, повинен володіти певним рівнем знань в галузі планування, фінансування, кредитування, економічного аналізу, права та ефективно використовувати сучасні засоби обчислювальної техніки для опрацювання обліково-економічної інформації.

Протягом декількох останніх років професія бухгалтера займає четверте місце в рейтингу найбільш популярних професій на ринку праці, як зі сторони попиту на цю професію серед роботодавців, так і пропозиції серед дипломованих бухгалтерів. Разом з тим багато безробітних з дипломом бухгалтера залишаються не працевлаштованими, а роботодавці в той же час продовжують пошуки кваліфікованих бухгалтерів. Це свідчить про невідповідність рівня професійних якостей таких бухгалтерів сучасним вимогам роботодавців та умовам інформаційного суспільства. Як наслідок набуває актуальності питання вдосконалення процесу становлення професії бухгалтера в сучасних умовах, а також визначення вимог до професійних бухгалтерів, затвердження їх статусу в інституційному забезпеченні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблем формування та розвитку професії бухгалтера в сучасних умовах займає одне з ключових місць серед наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених. Представниками Житомирської наукової школи Ф. Ф. Бутинцем та Л. В. Чижевською досліджено значення бухгалтерської професії в умовах глобалізації та постіндустріальної економіки. Функції бухгалтера та сферу його діяльності досліджують українські вчені В.В. Сопко, С. М. Дячук та інші, зарубіжні – В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, М. Я. Метьюс, Б. Е. Нідлз, М. Х. Перера. Питання підготовки бухгалтерських кадрів в системі вищої освіти належить до компетенції таких українських вчених, як З. В. Гуцайлюк, Є. В. Мних, Л. В. Нападівська. Інституційного підходу розвитку бухгалтерської професії в сучасних умовах дотримуються провідні українські дослідники бухгалтерської професії: В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, В. М. Метелиця та ін., а також зарубіжні вчені А. Нестеренко, Р. Капелюшников.

Незважаючи на різноплановість та глибину проведених цими науковцями досліджень, недостатньо вирішеною залишається проблема систематизації якостей професійного бухгалтера для створення комплексної картини бачення професії бухгалтера в сучасних умовах.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати дослідження, яке полягає у визначенні особливостей бухгалтерської професії та етапів її становлення у сучасних умовах, узагальненні основних вимог до сучасного бухгалтера, а також дефініції терміну «професійний бухгалтер» з врахуванням інституційного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах роль бухгалтера значно зросла, без нього не може розвиватись бізнес та контролюватись всі процеси, що відбуваються на підприємстві. З цим погоджуються такі зарубіжні вчені, як Ф. Теннері: «Лідери бізнесу усвідомлюють, що висококваліфікований бухгалтер так само необхідний, як і досвідчений юрист і толковий інженер» [1] та Я. В. Соколов: «Роботодавець може позбавити бухгалтера посади, але не може позбавити професії» [2, с. 12].

Автори одного із найбільш розповсюдженого у США підручників з бухгалтерського обліку Б. Нідлз, Х. Андерсон та Д. Кардуелл відзначають, що сучасний бухгалтер займається не тільки веденням рахунків, а здійснює планування та прийняття рішень, контроль і привертання уваги керівництва, оцінювання, огляд діяльності створює інформаційну систему, що задовольняє користувача [3, с. 24].

Зарубіжні дослідники М. Р. Метьюс та М. Х. Перера виділили ряд особливостей, що має бухгалтерська професія в сучасних умовах:

1) професія припускає дотримання певних правил і стандартів, які відносяться не тільки до професійних знань, вмінь і навиків, але й того, як практики забезпечують свою відповідність цим нормам;

2) компетентність повинна поєднуватися з професійною чесністю;

3) діяльність професіонала, що протікає у взаєминах з людьми, покладає на нього особливі обов'язки;

4) професія не ставить собі за мету отримання прибутку. У цьому контексті має значення рівень обслуговування та якості виконуваної роботи;

5) чим більше праця є професійною, тим більша відповідальність покладається на працівника;

6) з соціальної точки зору професія являє собою організовану групу, яка сформована в постійній взаємодії з суспільством; виконує соціально значимі функції за допомогою системи формальних і неформальних відносин; створює свою субкультуру, як передумову успіху в кар'єрі [4, с. 514-515].

Багато інших зарубіжних авторів наводять наступний перелік ознак професії: спеціальні знання, що забезпечуються визнаними навчальними центрами; специфічні кваліфікаційні вимоги, що регулюють поетапне навчання професіонала; етичні норми поведінки; відповідність суспільним інтересам; наявність органу, що регулює все перераховане вище.

В своїх дослідженнях А. С. Фонарьов виділяє чотири стадії процесу становлення професії бухгалтера:

1) виникнення професійних намірів і вступ до професійного навчального закладу;

2) професійне навчання, спрямоване на репродуктивне засвоєння професійних знань, навиків і вмінь;

3) процес входження у професію;

4) повна реалізація особистості в самостійній професійній праці [5, с. 82].

Кожна з цих стадій становлення відіграє важливу роль і потребує детальної оцінки.

Перша стадія становлення професії бухгалтера полягає в профорієнтації потенційних абітурієнтів до вступу в навчальні заклади на бухгалтерські спеціальності. При цьому на вибір абітурієнтів, на нашу думку, впливає дуже велика кількість чинників, зокрема, сімейні та суспільні настрої, особисті амбіції, престижність професії, рівень знань абітурієнтів та інші. Щодо вибору професії український філософ Г. Сковорода говорив, що світ – це театр. І кожен повинен для себе обрати ту роль, яку він зможе найкраще виконати, ту, що відповідає його нахилам і здібностям [6, с. 3]. Представниця Житомирської на-

укової бухгалтерської школи Л. В. Чижевська стверджує, що професія бухгалтера увійшла до ключових, найнеобхідніших для розвитку країни, чії внески та досягнення привертають увагу громадськості. На думку автора, ця професія залишається привабливою для молоді, але стає дедалі складнішою для опанування [7, с. 25].

Друга стадія полягає в отриманні базової освіти, яка дасть можливість професійно працювати бухгалтером. Проте, в багатьох навчальних закладах України зберігається старий підхід до підготовки бухгалтерів та їх навчання: викладення матеріалу на лекціях і подальше його обговорення на семінарських заняттях. Таке навчання є не зовсім правильним, адже теоретичне освоєння матеріалу в більшій мірі повинно відбуватися самостійно, шляхом вивчення підручників, посібників. Лекції необхідно читати з проблемних питань. Щоб підготувати бухгалтера, потрібно дати йому практичні навички роботи. Це досягається як через тестування його знань по відповідних темах, проблемах, вирішенні ситуаційних практичних завдань, так і, звичайно ж, через практичну роботу в бухгалтерії.

Бухгалтерський облік легко перетворити в рутину і схоластику як при навчанні, так і на практиці. Тому сучасний учбовий процес підготовки облікових кадрів повинен розкрити студенту логічність і послідовність бухгалтерського обліку, його методику, творчі можливості професії. Вони поширюються не тільки на безперервний розвиток та удосконалення системи бухгалтерського обліку як науки і практики, його прийомів і методів, але й на постійне дослідження тих глибоких економічних і соціальних процесів, які формуються і узагальнюються в обліковій інформації. Зміни підходу до навчання пов'язані також з приходом до вузів нових спеціалістів. Без утримання працюючих і залучення нових висококваліфікованих спеціалістів нереально забезпечити підготовку бухгалтерів, адекватну ринковій економіці.

Третя стадія виходу випускників навчальних закладів на ринок праці є найбільш трагічною в становленні професії бухгалтера в сучасних умовах, тому що, за нашими соціологічними дослідженнями, дуже мала частка випускників навчальних закладів (близько 10%) працевлаштовуються за здобутою бухгалтерською спеціальністю. Решту випускників шукають роботу за суміжними економічними професіями, перекваліфіковуються, а значна частка випускників поповнює лави безробітних як зареєстрованих, так і незареєстрованих. В той же час роботодавці займаються пошуком професійних бухгалтерів, які відповідають їх вимогам, зокрема мають практичний досвід бухгалтерської роботи, професійно володіють основами ведення обліку за допомогою автоматизованих бухгалтерських програм та іншими якісними характеристиками.

Четверта стадія становлення професії бухгалтера полягає в повноцінній роботі професійних бухгалтерів відповідно до чинного законодавства. Так, робота бухгалтера базується на організаційно-правових регламентах, які є загальнодержавними (Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», П(С)БО, Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників), а також внутрішніми організаційними регламентами на підприємстві (Наказ про облікову політику, Положення про бухгалтерію, Посадові інструкції бухгалтерів, зведені та індивідуальні графіками роботи облікових працівників).

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства:

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;

- забезпечує перевірки стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства;

- організовує контролю за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з недостачами та відшкодуванням втрат від недостачі, крадіжок і псування активів підприємства [8, с. 12].

Для обіймання посади бухгалтера ставляться відповідні вимоги також Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників [9], де зазначено завдання та обов'язки бухгалтера, кваліфікаційні вимоги та те, що бухгалтер повинен знати і вміння. На основі цього Довідника розробляються внутрішні організаційні регламенти працівників облікового апарату підприємств і організацій України.

Основні вимоги до професії бухгалтера на ринку праці, які ми дещо систематизували (рис.) сьогодні зростають. Сучасний бухгалтер повинен мати відповідні знання та вміння, а також володіти рисами, необхідними для успішної професійної реалізації у бухгалтерській діяльності. Він має забезпечити достовірне ведення бухгалтерського обліку, приносити користь підприємству

Рис. 1. Основні вимоги до сучасного бухгалтера*

*Джерело: власна розробка автора

шляхом пропозицій з вибору кращих альтернативних управлінських рішень. Бухгалтер повинен боротися проти шахрайства, тому що це професія здібних і чесних людей.

Кваліфікований бухгалтер повинен бути відповідальним, мати аналітичний склад розуму, математичні здібності, бути посидючим і скрупульозним, мати схильність до роботи з числами. Він повинен володіти гарною пам'яттю, акуратністю, добре володіти ПК, а також в сучасних умовах бути добре знайомим з автоматизованими системами бухгалтерського обліку. Окрім того, особі, що хоче працювати бухгалтером, необхідні висока концентрація уваги і вміння зберігати таємниці, оскільки часто бухгалтер володіє інформацією, що має статус конфіденційної або комерційної таємниці. Разом з тим сучасний бухгалтер повинен володіти особистісною рисою психологічної готовності до постійного навчання, оскільки зміни в законодавстві та розвиток бухгалтерського обліку спричиняє перемини у веденні бухгалтерського обліку. Кваліфікований бухгалтер розбирається у всіх питаннях обліку та податкової політики. Професійний бухгалтер для підприємств – це безцінний і шанований працівник на підприємстві.

Незважаючи на численні дослідження професійної діяльності бухгалтерів, науковцями так і не сформульовано однозначного загальноприйнятого визначення терміну «професійний бухгалтер». Відсутнє і чітке розуміння статусу професійного бухгалтера у вітчизняному законодавстві.

На думку С. М. Дячук, професійний бухгалтер – це особа (суб'єкт професійної бухгалтерської діяльності), яка отримала право надавати професійні послуги клієнтам завдяки наявності сертифікату міжнародного зразка (за кваліфікаційною програмою, визнаною в усьому світі) і яка є членом однієї із професійних громадських організацій бухгалтерів. Міжнародна асоціація бухгалтерів виділяє окремий статус «професійний бухгалтер», який включає в себе професії головного бухгалтера, аудитора, фінансового директора та податкового консультанта [10, с. 106].

Найбільш повним визначенням професійного бухгалтера, на нашу думку, є визначення професора Ф.Ф. Бутинця, який зазначає, що сучасний бухгалтер – це: насамперед, менеджер, який здійснює керівництво колективом. Отож, він повинен бути аналітиком, оскільки прийняття рішень здійснюється на основі системного аналізу ситуацій; висококваліфікований спеціаліст в питаннях правового, податкового та іншого законодавства. Він повинен чітко орієнтуватися в бізнес-середовищі та швидко реагувати на зміни у ньому; фінансист, який вміє грамотно розпоряджатися грошовими коштами підприємства [11].

Розглянуті особливості, ознаки та вимоги до сучасного бухгалтера формують основу для створення відповідного статусу професійного бухгалтера в Україні. Проте бухгалтерський облік, як і будь-яка інша професійна діяльність, потребує відповідного впливу з боку наявних інститутів економічного розвитку. Формування завдяки цьому належного статусу професійного бухгалтера в Україні можливе завдяки наявності якісного інституційного забезпечення бухгалтерського обліку, зокрема професійними інститутами. Адже саме вони сприяють вдосконаленню інституційного середовища через вплив на державну політику у сфері регулювання бухгалтерського обліку, а також є організаторами підвищення рівня кваліфікації бухгалтерів.

Тому в сучасних економічних умовах важливого значення в розвитку професійної діяльності бухгалтерів набуває інституційний підхід, який широко

використовується в різних економічних науках. Під ним розуміють (від лат. *institutum* – встановлення, пристрій, установа) – учення, яке розглядає значення різних інституцій, а також їх взаємодію в області прийняття певних рішень [4].

Першим опрацював класифікацію та ієрархію існуючого інституційного забезпечення розвитку бухгалтерського обліку в Україні В.М. Жук. Автором розглянуто бухгалтерський облік як професійну діяльність та визначено його інституційне забезпечення. На думку вченого, «...формування інституту професійних бухгалтерів є найбільш складною складовою інституціонального забезпечення розвитку бухгалтерського обліку» [12, с. 329].

Продовжує дослідження в цьому напрямку В. М. Метелеця, який стверджує, що зростаючий економічний ефект від професії бухгалтера суспільство може отримати при побудові інституційної матриці бухгалтерської професії, яка складається з елементів професії, інститутів та організації обліку і аудиту [13, с. 45].

Хочемо відмітити, що для побудови належного інституційного середовища для роботи професійних бухгалтерів потрібно застосувати комплексний підхід, який вимагає перебудови системи регулювання правових, фінансових та організаційно-інституціональних засад його функціонування. Вважаємо, що таку перебудову потрібно починати з реформування законодавчої бази, яка протягом тривалого періоду часу в основному зводилась до прийняття пакета нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку, які були запозичені із зарубіжних країн і не завжди відповідали умовам нашої країни.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, професія бухгалтера в сучасних умовах – одна з найбільш потрібних та популярних на ринку праці, адже кожне підприємство чи організація, користуються послугами таких фахівців. Робота бухгалтера сьогодні, як і будь-яка інша кваліфікована праця, стає більш об'ємною, динамічною та потребує глибоких знань і вмінь, особистих рис характеру, яких він набуває в процесі свого поетапного професійного становлення. Тому сучасний бухгалтер має бути високоосвіченою, компетентною людиною, з кваліфікацією, яка відповідає вимогам професії. Разом з тим він має бути всебічно розвинутою особистістю, що постійно удосконалює свій професійний рівень і прагне до самовдосконалення. Професійність бухгалтера в значній мірі визначається інституційним середовищем, яке на даний час потребує вдосконалення та подальших детальних наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Скачко А. Американские балансоведы – агентура империалистической реакции / А. Скачко // Бухгалтерский учет. – 1949. – № 4. – С. 94.
2. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
3. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Кардуэлл; пер. с англ.; под ред. Я. В. Соколова. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 496 с.
4. Метьюс М. Р. Теория бухгалтерского учета / М. Р. Метьюс, М. Х. Б. Перера; пер. с англ. Э. И. Гогия, Я. В. Молоток, И.А. Смирнова. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 663 с.
5. Фонарев А.Р. Психологические особенности личностного становления профессионала / Фонарев А.Р. – М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2005. – 560 с.
6. Великі українці: Григорій Сковорода – філософ, письменник, педагог: метод. матеріали / Ю. В. Осадча, І. В. Слободянок. – К., 2012. – 28 с.

7. Чижевська Л. В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку : монографія / Л. В. Чижевська. – Житомир : ЖДТУ, 2007. – 528 с.
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 року № 996–XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
9. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників : наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 р № 336 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1046.440.0>.
10. Дячук С. М. Теоретичні засади розвитку професії бухгалтера / С. М. Дячук // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 103-109.
11. Моя професія бухгалтер, фінансист : навч. посібник / За ред. д.е.н., проф. Ф. Ф. Бутиця, І. А. Панченко. – Житомир: ЖТДУ, 2005. – 156 с.
12. Жук В.М. Інституціональні засади розвитку професії бухгалтера / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 2. – С. 122-127.
13. Метелиця В.М. Інституціональні основи розвитку бухгалтерської професії в Україні / В.М. Метелиця // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 1. – С. 40-46.

УДК 657.1

Кругла М.М.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАТЕЙ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДО ВИМОГ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

У статті розглянуто діючі підходи до класифікації витрат для потреб обліку виробництва продукції. Здійснено критичну оцінку статей обліку витрат та їх відповідності сучасним вимогам управління якістю продукції молочного скотарства. Обґрунтовано доцільність вибору статей обліку витрат на забезпечення якості продукції у відповідності з умовами конкретного підприємства.

Ключові слова: статті обліку витрат, класифікація витрат, облік виробництва.

Круглая М.М. ТРАНСФОРМАЦИЯ СТАТЕЙ УЧЕТА ЗАТРАТ К ТРЕБОВАНИЯМ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ПРОДУКЦИИ

В статье рассмотрены действующие подходы к классификации затрат для потребностей учета производства продукции. Осуществлена критическая оценка статей учета затрат и их соответствия современным требованиям управления качеством продукции молочного скотоводства. Обусловлена целесообразность выбора статей учета затрат на обеспечение качества продукции в соответствии с условиями конкретного предприятия.

Ключевые слова: статьи учета затрат, классификация затрат, учет производства.

Kruhla M. M. TRANSFORMATION OF ARTICLES OF CALCULATING THE EXPENSES TO THE DEMANDS OF MANAGING THE QUALITY OF PRODUCTION

Acting approaches to the classification of costs for needs of accounting the manufacture of production are considered in the article. Critical estimation of articles of calculating the expenses and their correspondence to the modern demands of managing the quality of production of dairy cattle-breeding is fulfilled. The expediency of selecting the articles of calculating the expenses as to guaranteeing the quality of production in accordance with conditions of particular enterprise is determined.

Keywords: articles of calculating the expenses, classification of costs, accounting of production.

Постановка проблеми. В сучасних умовах процес ефективного управління виробництвом значною мірою залежить від раціонально побудованої системи обліку та об'єктивності відображення нею виробничих процесів.

Важливими елементами обліку виробництва сільськогосподарської продукції підприємства є витрати на виробництво продукції та вихід продукції. Рівень витрат на виробництво виступає не тільки критерієм ефективності використання форм і методів господарювання, а й опосередковано свідчить про якість продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням облікового відображення формування витрат виробництва та виходу продукції, інформаційного забезпечення управлінських рішень присвячені роботи багатьох вітчизняних вчених, серед яких І. Бланк, Ф. Бутинець, В. Новодворська, Л. Нападковська, В. Плаксієнко, Л. Чижевська та інші учені.

Зважаючи на важливість проведених раніше досліджень, слід зазначити, що в умовах динамічних змін вимог до інформації про витрати і вихід та собівартість продукції, напрями класифікації витрат для їх відображення в обліку та включення до собівартості потребують свого подальшого обґрунтування.

Постановка завдання. Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності трансформації статей обліку витрат до сучасних вимог управління виробництвом, зокрема, щодо якості продукції. Мета роботи досягається при вирішенні наступних завдань:

- розглянути діючі підходи до класифікації витрат для потреб обліку виробництва продукції;
- здійснити критичну оцінку статей обліку витрат та їх відповідності сучасним вимогам управління якістю продукції;
- обґрунтувати доцільність вибору статей обліку витрат на забезпечення якості продукції у відповідності з умовами конкретного підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із методів пізнання витрат служить їх класифікація – поділ на групи на основі певних спільних ознак і закономірних зв'язків між ними. Мета класифікації витрат полягає у їх групуванні за ознаками, залежно від цілей обліку з метою управління ними. В результаті диференціювання витрат на виробництво молока в існуючих системах класифікації витрат встановлені найсуттєвіші класифікаційні ознаки для потреб обліку та контролю за витратами і виходом продукції та формування виробничої собівартості молока.